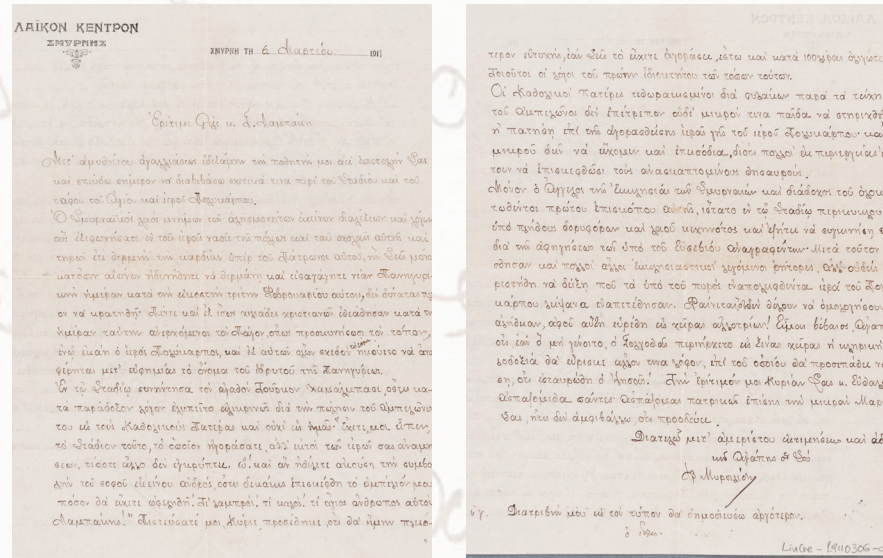

Το αρχείο της οικογένειας Λαμπάκη, πολύτιμη πηγή για τις ελληνικές κοινότητες της Μικράς Ασίας πριν το 1922

Το Αρχείο Οικογένειας Λαμπάκη περιλαμβάνει τα αρχεία των μελών της οικογένειας, που από τα τέλη του 19^{ου} αιώνα παίζουν σημαντικό ρόλο στην ελληνική κοινωνία. Ιδιαίτερα, στο αρχείο του βυζαντινολόγου Γεωργίου Λαμπάκη συγκεντρώνεται πλήθος πληροφοριών τόσο για τα μνημεία όσο και για τις ελληνικές κοινότητες της Μικράς Ασίας των αρχών του 20^{ου} αιώνα. Το Αρχείο αυτό, ένα σημαντικό εργαλείο για τους ερευνητές, αποτελείται από επιμέρους αρχεία, όπως είναι το αρχείο επιγραφών, όπου διασώζονται ελληνικές επιγραφές σε ναούς και αντικείμενα, που σήμερα έχουν οριστικά χαθεί· το αρχείο επιστολών από σημαντικούς παράγοντες των ελληνικών κοινοτήτων, όπου αναδύονται τα προβλήματα, οι αγωνίες και οι αντιθέσεις του Ελληνισμού της περιοχής· και το αρχείο των ημερολογίων από τις περιηγήσεις του Γεωργίου Λαμπάκη, που δεν πρόλαβε να δημοσιεύσει και αφορούν κυρίως χριστιανικά μνημεία κάθε περιόδου. Ο Γεώργιος Λαμπάκης, και λόγω της θέσης του, ως ιδιαίτερος Γραμματέας της Βασίλισσας Όλγας, επιχειρεί να παίξει ένα ρόλο διαμεσολαβητικό ανάμεσα στο ελληνικό κράτος και στον Ελληνισμό της Μικράς Ασίας.

Επιστολή του Β. Μυρσιλίδη, δασκάλου στη Σμύρνη, προς τον Λαμπάκη σχετικά με το Στάδιο και τον τάφο του Αγίου Πολυκάρπου στο Όρος Πάγος της Σμύρνης. Αρχείο Οικογένειας Λαμπάκη.

Σταυρός – λειψανοθήκη από επιχρυσωμένο άργυρο, 1664. Τον σταυρό διέσωσε ο Μητροπολίτης Εφέσου Χρυσόστομος και τον παρέδωσε στον Γεώργιο Σωτηρίου για να κατατεθεί στο Βυζαντινό Μουσείο. Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο, ΒΧΜ 1509.

Καρτ-ποστάλ. Η προκουμαία της Σμύρνης. Αρχείο Οικογένειας Λαμπάκη.

Ένα συνεργατικό εγχείρημα με πολυεπίπεδα αποτελέσματα

Ο Νετζάτι Τζουμαλί (1921-2001), στο ποίημά του «Αφιέρωση» του 1983, αναφέρει χαρακτηριστικά ότι "...Οι πόλεις αν ζήσουν στη μνήμη μας, θα ζήσουν με τους έρωτές τους...». Αυτή, λοιπόν, η επιστροφή στις ζωηρές και ξέγνοιαστες αναμνήσεις, οι κοινωνικές σχέσεις των ανθρώπων και η βιωμένη μνήμη είναι οι αφετηρίες για τη διοργάνωση αυτής της έκθεσης. Η ίδια η έκθεση αποτελεί παράλληλα ένα εκπαιδευτικό εργαστήριο για τους φοιτητές του «Διεπιστημονικού Σεμιναρίου» του Δ.Π.Μ.Σ. «Διαχείριση Μνημείων: Αρχαιολογία, Πόλη και Αρχιτεκτονική». Στο πλαίσιο αυτό, οι φοιτητές έρχονται αντιμέτωποι με τις πραγματικές συνθήκες οργάνωσης μιας περιοδικής έκθεσης, σε συνεργασία με το πολύπειρο προσωπικό του Βυζαντινού και Χριστιανικού Μουσείου. Με γνώμονα την πολυαισθητηριακή εμπειρία, δημιουργείται μια νεωτερική μουσειολογική και μουσειογραφική προσέγγιση που συνδυάζει: ιστορικά αρχειακά τεκμήρια, ψηφιακό οπτικοακουστικό υλικό και μια pop εκδοχή της Σμύρνης, μέσω ενός γκραφίτι, από τον νεαρό καλλιτέχνη Soteur -Σωτήρη Φωκέα.

Soteur - Σωτήρης Φωκέας. Όνειρο. Ακρυλικό και μελάνι σε καμβά, 190 X 520, 2022.

ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΚΘΕΣΗΣ

Δ.Π.Μ.Σ. Διαχείριση Μνημείων
Αρχαιολογία, Πόλη και Αρχιτεκτονική

Επιστημονικός σχεδιασμός και γενική επιμέλεια:
Δρ. Διονύσιος Μουρελάτος

Η ομάδα των μεταπτυχιακών φοιτητών: Αλεξάτου Γάσπαρη Ελένη, Αργυρίου Βασιλική, Αργυροπούλου Αικατερίνη, Ασημάκη Ευσταθία, Βαλαβάνης Σπυρίδων, Βαμβακά Αντωνία-Ευτυχία, Βαρβιτσιώτης Γεώργιος, Γαϊταντζή Μαρίνα, Γεροντοπούλου Δανάη-Σοφία, Γεωργιάδου Κυριακή, Γιαννάκαρης Παντελής, Γοργογιάννης Βασίλειος, Δασκαλοπούλου Μελίνα Μαρία, Δεσίκου Αλεξάνδρα, Δεσινιώτη Βασιλική, Ζώγκου Γεωργιάνα, Θώμου Ιωάννα, Καβανάλ Γεώργιος, Κακούρη Ελένη, Καούστου Κατερίνα, Καρβούνη Παναγιώτα, Καρδαράς Μπέλλος Γεώργιος, Κατσάκου Κλημεντίνη, Κελλίδου Έφη, Κίσσα Ουρανία, Κομίνης Πολύκαρπος, Κορφιάτη Αικατερίνη, Κουμεντάκου Δωροθέα – Αριάδνη, Κουτσιμπέλης Νίκος, Κουτσοπέτρου Ναταλία, Κυριαζή Αθανασία, Λαρεντζάκης Εμμανουήλ, Λιανός Βασίλειος, Μαρίνος Άλκις, Μαρκόγλου Κωνσταντίνος, Μουσιού Μαρία, Μπακαλούλη Μαρία, Μπισμπιρούλια Αναστασία, Παναϊλίδης Παναγιώτης, Παπαγεωργίου Αλκηστis-Κασσιανή, Παπαδημητρίου Ζωή, Παπαδοπούλου Ίρις, Πιταρίδη Καλλιόπη, Σακελλαρίου Κωνσταντίνος Μαρία, Σκούμπαφλου Μαρία, Σορολή Έφη, Σταθάκη Μαριάννα, Τσιμπουκέλλης Δημήτριος, Φουσιάνη Ρεβέκκα, Φρέρης Αλέξανδρος-Δημήτριος, Χαρατσιάρη Άρτεμις, Χατζηφούντα Σοφία.

Σε συνεργασία με τους πολύπειρους συνεργάτες του Βυζαντινού και Χριστιανικού Μουσείου.

Συντονισμός εκθεσιακών εργασιών – εκπαίδευση / κατεύθυνση φοιτητών εκ μέρους Β.Χ.Μ.

Δημήτρης Μαργαριτώφ, συντηρητής αρχαιοτήτων & έργων τέχνης
Γιάννης Σταυρινός, γραφίστας

Δρ. Σοφία Μπακογιάννη, αρχαιολόγος – ιστορικός τέχνης
Ιωάννα Στεφανή, συντηρήτρια χαρτώου υλικού
Εύη Σταμούλη, συντηρήτρια φωτογραφιών

ΜΕΓΑΛΟΣ ΧΟΡΗΓΟΣ

ΙΔΡΥΜΑ ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΚΑΙ ΒΙΚΤΩΡΙΑΣ ΚΑΡΕΛΙΑ

ΧΟΡΗΓΟΣ

EPT

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ

Γραφιστική επιμέλεια, εκτύπωση εντύπου:

Τμήμα Τυπογραφείου Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών

Διεύθυνση: ΒΥΖΑΝΤΙΝΟ ΚΑΙ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ,
ΛΕΩΦ.ΒΑΣ.ΣΟΦΙΑΣ 22, 10675 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.: 2132139517

Η έκθεση «Η Σμύρνη στις αρχές του 20^{ού} αιώνα. Μέσα από τα μάτια του βυζαντινολόγου Γεωργίου Λαμπάκη»

Η έκθεση χρησιμοποιεί το αρχείο του βυζαντινολόγου Γεωργίου Λαμπάκη ως όχημα για να παρουσιάσει τη Σμύρνη, την πρωτεύουσα της Ιωνίας, την κοινωνία, τα μνημεία και τους ανθρώπους της ως παράδειγμα ανάμεσα στις υπόλοιπες πόλεις της Μικράς Ασίας. Αρχικά, σκιαγραφούνται το έργο και η προσωπικότητα του Γεωργίου Λαμπάκη, καθώς και οι γενικότερες ιστορικές και κοινωνικοπολιτικές συνθήκες της δράσης του. Η περιοχή της Μικράς Ασίας, αλλά και ο τρόπος που την αντιλαμβάνεται ο Γεώργιος Λαμπάκης, μέσα από το βιβλίο του *Οι Επτά Αστέρες της Αποκαλύψεως* είναι το επόμενο σημείο ενδιαφέροντος για τον επισκέπτη. Η Σμύρνη, τα κτήρια, η κοινωνία, οι άνθρωποι εμφανίζονται μέσα από επιστολές, εφημερίδες, φωτογραφίες και καρτ-ποστάλ της εποχής των αρχών του 20^{ού} αιώνα. Το τελευταίο μέρος της έκθεσης παρουσιάζει την πρόσληψη των μνημείων από τον Γεώργιο Λαμπάκη, που καταγράφει τα μνημεία της Μικράς Ασίας, αρχαία και βυζαντινά, την ανάδειξη του τόπου μαρτυρίου του Αγίου Πολυκάρπου ως τόπο μνήμης για την ελληνική κοινότητα της πόλης, τη σημασία των ελληνικών επιγραφών και, τέλος, το ρόλο που έπαιξε η αρχαιολογία στο πλαίσιο της Μεγάλης Ιδέας. Το αρχείο του Γεωργίου Σωτηρίου, που φυλάσσεται στο Βυζαντινό και Χριστιανικό Μουσείο, επιτρέπει την επέκταση της αφήγησης της έκθεσης έως πριν την καταστροφή του 1922, καθώς εκείνος διηύθυνε ανασκαφές στην περιοχή της Σμύρνης, την περίοδο της ελληνικής διοίκησης της περιοχής.

Υπουργείο Πολιτισμού και Αθλητισμού
ΒΥΖΑΝΤΙΝΟ & ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟ ΜΟΥΣΕΙΟ

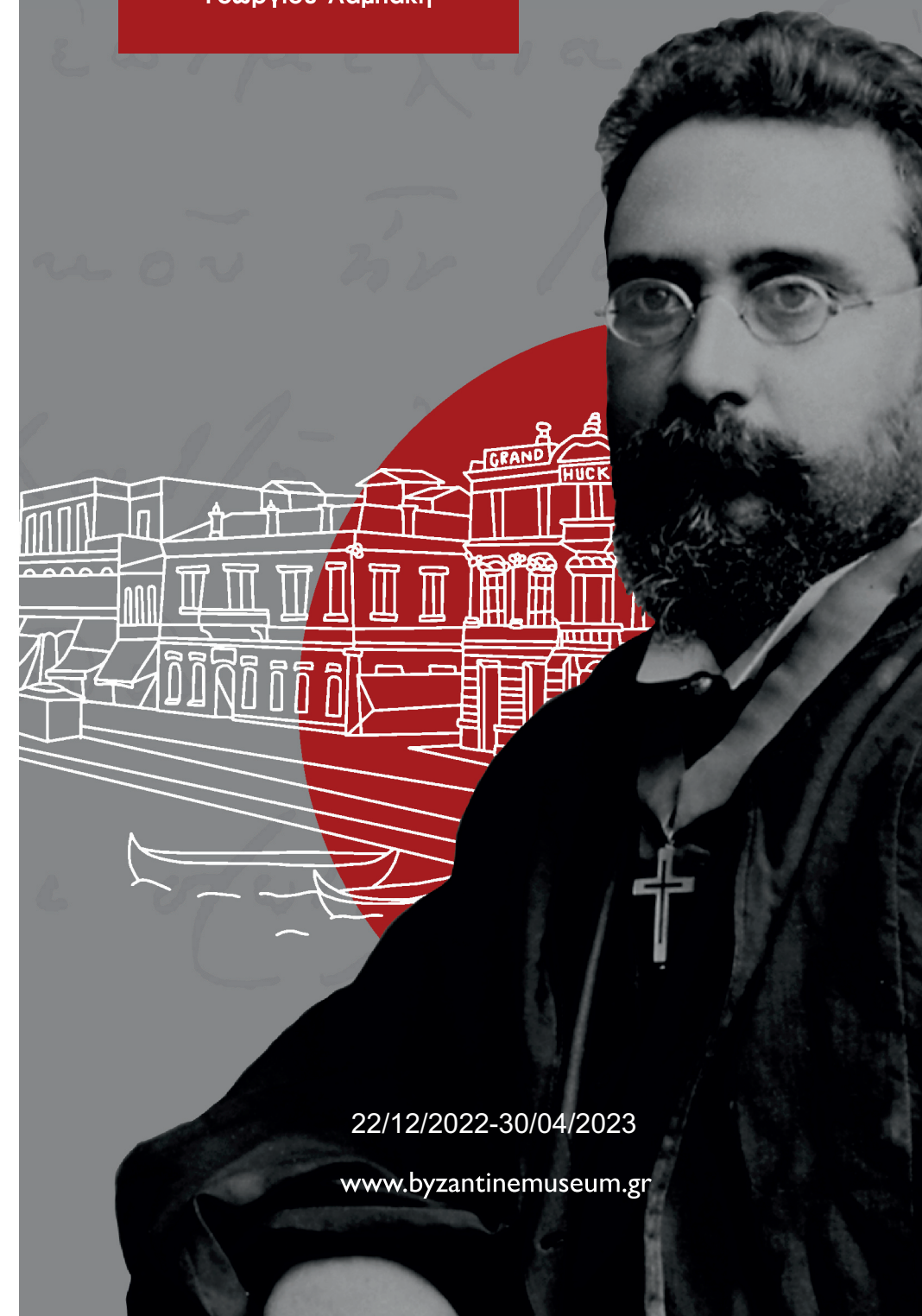
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικών και Καποδιστριακών
Πανεπιστημίων Αθηνών

Δ.Π.Μ.Σ. ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ
ΜΝΗΜΕΙΩΝ
ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑ, ΠΟΛΗ ΚΑΙ ΑΡΧΙΤΕΚΤΟΝΙΚΗ

Η Σμύρνη στις αρχές του 20^{ου} αιώνα

Μέσα από τα μάτια
του βυζαντινολόγου
Γεωργίου Λαμπάκη

22/12/2022-30/04/2023

www.byzantinemuseum.gr